

Мирослава СОСНОВА (Дніпродзержинськ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті досліджується можливість використання інтерактивної дошки, яка постає основним засобом оперативного дидактичного забезпечення занять з української мови. Комп'ютер та інтерактивні дошки на уроках української мови поступово стають звичними засобами навчання, використання яких роблять урок динамічним, яскравим і набагато результативнішим.

Ключові слова. Інтерактивні технології, методи і прийоми навчання, інтерактивна дошка, інформаційно-комунікаційні технології, електронний підручник.

The opportunities of usage of interactive whiteboard are researched in the article. The interactive whiteboard is the main device of operational didactic support in Ukrainian lessons. The usage of a computer and interactive whiteboards becomes the studying habits, which make the lesson dynamic, bright and more resultative.

The keywords: interactive technologies, methods of studying, an interactive whiteboard, information communication technologies, an electronic textbook.

Актуальність дослідження. Інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій суттєво впливають на процес інформатизації сучасної освіти. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес характеризується не лише активізацією розумових здібностей учнів, поступовим порушенням темпу навчання, збільшенням інформаційних потоків, підвищенням ефективності засвоєння навчального матеріалу, але й вимагає від вчителів самостійної розробки й практичного застосування педагогічних програмних засобів, ефективного використання комп'ютерних технологій, системної інтеграції цих технологій у навчальний процес освітніх закладів та організаційних структур. Пріоритетним завданням освіти на сучасному етапі постає підготовка педагогічних кадрів до методично доцільного й ефективного використання новітніх інформаційних технологій. Успішне використання цієї технології ставить нові вимоги до професійної майстерності викладача.

Глобальна мережа Інтернет давно стала надбанням освіти. Навчити учня знаходити потрібну інформацію, зберігати і використовувати її для розв'язання певних потреб – завдання сучасної освіти.

Нині у сфері освіти є можливість індивідуалізувати навчання, з'явилися умови надати обдарованим учням доступ до більшої кількості потрібної інформації, а тим, хто відстає, – надолужити матеріал. Нові інформаційні технології надають величезні можливості нам, учителям, у розвитку здібностей дітей.

У час стрімкого розвитку науково-технічного прогресу, невинного потоку інформації, все більш актуальним і хвилюючим стає питання бездумного використання інформаційного простору. На сьогоднішній день це стало проблемою. Але ми (вчителі) розуміємо, що, набуваючи нових знань, дитина розвивається, пізнає невідоме і в майбутньому в змозі цим скористатися. Тому необхідно зосереджувати увагу на використанні комп'ютера на уроці та дома, в позаурочний час.

Сучасні дослідники широко вивчають можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі. У професійній освіті – В. Беспалько, В. Биков, Б. Гершунський, Р. Гуревич, А. Гуржій, М. Жалдак, Ю. Жук, В. Кремень, М. Козяр, Ю. Машбиць, С. Сисоєва. У професійно-технічній школі – М. Кадемія, А. Литвин, В. Олійник, В. Сидоренко, О. Стечків. Проблеми використання ІКТ у мовній підготовці відображені у працях А. Кравченко, О. Палки, Д. Рождественської, О. Семенов, Н. Сороко, Б. Шуневича.

Мета статті – дослідити можливості використання інтерактивної дошки, яка постає основним засобом оперативного дидактичного забезпечення занять з української мови.

Досягнення зазначеної мети зумовлює розв'язання таких завдань: удосконалити процес вивчення української мови з використанням мультимедії; дослідити та описати засоби використання інтерактивної дошки при вивченні української мови в навчальних закладах медичного профілю. Успішне використання цих технологій ставить нові вимоги до професійної майстерності викладача.

Інформаційно-комунікаційні технології – це технології, які базуються на використанні телекомунікацій (телефонних ліній і бездротових з'єднань), комп'ютерів, підпрограмного та програмного забезпечення, накопичувальних і аудіовізуальних систем, що дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати і змінювати інформацію.

Основними інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ) для підтримки професійної діяльності вчителя-мовника є готові програмні засоби (електронні підручники, енциклопедії, посібники, словники тощо); програми MS Office (Word, PowerPoint, Microsoft Publisher, Excel); Інтернет-ресурси; соціальні сервіси Інтернету; програмно-апаратний комплекс "Інтерактивна дошка" [3]. Розглянемо їх детальніше.

Електронний підручник чи посібник – це розроблений у програмному гіпертекстовому середовищі інтегрований носій інформації, щомістить детально структурований навчальний матеріал із певної дисципліни, організований у вигляді послідовності інтерактивних кадрів; забезпечує надання

аудіовізуальної інформації; здійснює зворотний зв'язок через автоматичну систему діагностики знань [2].

Одним із способів розвитку пізнавальної активності учнів є використання мультимедійних технологій, які дають змогу підвищити активність і привернути увагу учнів до навчання.

Мультимедіа (лат. *multum* – багато й англ. *media* – засоби) – система сучасних технічних засобів, що дозволяють працювати з текстовою інформацією, графічним зображенням, звуком (мовлення, музика, ефекти), анімаційною комп'ютерною графікою (мальовані фільми, тривимірна графіка) в єдиному комплексі; один їх перспективних напрямків, що найбільш швидко розвиваються, особливо в галузі освіти.

Під мультимедіа ми будемо розуміти комплекс апаратних та програмних засобів, що дозволяють застосовувати комп'ютер з текстом, зі звуком, графікою, анімацією та відео.

Кількість мультимедійної підтримки уроку може бути різною: від кількох хвилин до використання мультимедіа впродовж цілого уроку. Під час уроку з мультимедійною підтримкою істотно змінюється роль учителя, який виступає передусім організатором, координатором пізнавальної діяльності учнів.

Науково-педагогічна література подає безліч різноманітних мультимедійних жанрів: блок-тема, медіа-урок, само диктант, тестові завдання, медіа проект, медіатвори, творчі презентації, віртуальні екскурсії, медіа експресії, літературний портрет, динамічні таблиці, статичні таблиці.

Статичні таблиці – вічні. На ній можна писати, підкреслювати, малювати – а вона знову чиста. Наприклад, під час закріплення теми «Односкладні прості речення» на таблиці учні спеціальним маркером ставлять розділові знаки, роблять позначки напроти відповідної характеристики речення, не витрачаючи часу на написання і його письмовий розбір. Такий підхід до організації роботи значно економить час і підвищує ефективність навчального процесу, адже за урок можна розібрати не 2-3 речення, а 10-15.

Динамічні таблиці допомагають учням зрозуміти процес «народження» і функціонування правила: потрібні елементи з'являються і зникають, рухаються, збільшуються, переміщаються; іноді для створення бажаного ефекту застосовується звукове оформлення, анімаційні вставки тощо. Матеріал підібраний з орієнтацією на асоціативне, образне мислення учнів, що дає змогу швидко запам'ятати та якісно застосувати набуті знання.

Слайд-твір – мультимедійний продукт, створений на відповідну тему самими учнями. Це свого роду диференційований, індивідуальний підхід до домашнього завдання.

Кожен школяр – учасник медіа-проекту – обирає для себе індивідуальні засоби й оптимальний темп діяльності, виявляє самостійність, творчість, наполегливість у досягненні мети. Навчальна робота організовується в індивідуальній та груповій формах і складається з трьох етапів:

- відбір та вивчення інформаційно-професійної проблеми, засвоєння комп'ютерної мультимедіа-технології;
- створення та колективне обговорення пробних комп'ютерних мультимедіа-презентацій, створених на запропонованому вчителем інформаційному матеріалі;
- підготовка й представлення розгорнутої мультимедіа-презентації з проблеми із залученням додаткової знайденої учнями інформації й викладеної з урахуванням власної точки зору.

Тестові завдання надзвичайно вдало можна формувати на інтерактивній дошці. Як відомо, є спеціальні програми, проте це можна робити й без них, розташувавши кожне запитання та варіанти відповідей на нього на окремому слайді. Такі тестові завдання зручно використовувати під час тематичного оцінювання, аудіювання тощо.

Самодиктант давно відома форма перевірки знань, проте у мультимедійному форматі вона працює набагато ефективніше. На дошці – текст із пропущеними буквами та розділовими знаками (бажано, щоб у кожного учня був такий самий друкований текст). У процесі роботи учні пояснюють вживання букв і розділових знаків, роблячи на дошці відповідні записи.

Медіа-урок – цесукупність різноманітних мультимедійних прийомів, що працюють впродовж 45 хвилин уроку, сприяючи повному розкриттю й усвідомленню учнями теми уроку. Такий урок – яскравий, динамічний, результативний.

Використання необхідного програмного забезпечення і ресурсів у поєднанні з інтерактивною дошкою може поліпшити розуміння нових ідей, оскільки інтерактивна дошка допомагає учителям викладати новий матеріал яскраво і захоплююче.

Використання інтерактивної дошки може поліпшити планування, темп уроку. Файли або сторінки можна підготувати заздалегідь і прив'язати їх до інших ресурсів, які будуть доступні на занятті. Усі ресурси можна коментувати прямо на екрані, використовуючи інструмент *Перо*, і зберігати записи для майбутніх уроків. Усе, що учні роблять на дошці можна зберегти і використовувати іншим разом. Сторінки можна розмістити збоку екрану, як ескізи, учитель завжди має можливість повернутися до попереднього етапу уроку і повторити ключові моменти заняття.

Навчання за допомогою інтерактивної дошки набагато ефективніше за навчання тільки з комп'ютером і проектором, оскільки має ряд переваг:

1 забезпечення яснішої, ефективнішої і динамічнішої подачі матеріалу за рахунок використання веб-сайтів і інших ресурсів, можливості малювати і робити записи поверх будь-яких застосувань і веб-ресурсів, зберігати і роздруковувати зображення на дошці, включаючи будь-які записи, зроблені під час заняття, не витрачаючи при цьому багато часу;

2 розвиток мотивації ресурсів, що вчать завдяки різноманітному захоплюючому і динамічному використанню;

3 надання великих можливостей для участі в колективній роботі, розвитку особистих і соціальних навичок;

4 надання можливості збереження використаних файлів в шкільній мережі для організації повторення вивченого матеріалу;

5 забезпечення багатократного використання педагогами розроблених матеріалів, обміну матеріалами один з одним;

6 стимулювання професійного зростання педагогів, спонукання їх на пошук нових підходів до навчання.

Отже, комп'ютер та інтерактивні дошки на уроках української мови поступово стають звичними засобами навчання, використання яких роблять урок динамічним, яскравим і набагато результативнішим.

Нами був розроблено заняття для медичних училищ із застосуванням інтерактивної дошки. Такі заняття не примушують, а заохочують, пробуджують інтерес, захоплюють побаченим і власними досягненнями, які здобуті на даному етапі.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Антонов В.А., Леонський В.Д. Інтерактивна дошка SMART та використання її в навчальному процесі // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2004. – № 8. – С.20-22. 2. Бонч-Бруевич Г.Ф. Технічні засоби навчання з використанням інформаційних комп'ютерних технологій: Навч. посіб. – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2007. – 44с.

2. Воробцова В.В. Використання інформаційних технологій навчання на уроках української мови і літератури // Використання ІКТ у процесі вивчення української мови і літератури: наук.-метод. посіб./ За ред О.В.Чубарук. – Біла Церква, 2007. – С.19-24.

3. Исаев Е.И. Повышение эффективности обучения психологии за счет использования интернет-технологий / Е.И. Исаев, А.Я. Фридланд // – Тула: Тульский государственный педагогический университет. - 2004. – С. 65-73.

4. Кузнецов В.В. Технологии Интернет-образования / В.В. Кузнецов // – Тамбов: Тамбовский государственный университет. - 2006. – С. 23-35.

5. Литвинова С.Г. Теорія і методика навчання вчителів інформаційно-комунікаційним технологіям (використання інтерактивних дошок на уроках української мови) // www.children.edu-ua.net

6. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика. – К., 2002. – С. 130-134.

7. Суворова Н. Інтерактивне навчання: нові підходи // Інновації в освіті. – 2001. - №5. – С.106-107.

8. Радченко І. Майстер-клас: мультимедійні жанри // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2008. – № 10. – С.9-17.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Соснова Мирослава Андріївна – викладач української мови та літератури Дніпродзержинського медичного училища, аспірант кафедри фізичної і психолого-фізіологічної підготовки Кіровоградської льотної академії національного авіаційного університету.

Аліна СТОГНІЙ (Київ, Україна)

ОБГРУНТУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБСЯГУ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті зроблено спробу окреслити інформаційний обсяг та сформулювати основні проблеми харчових технологій як основи навчального матеріалу через огляд харчової промисловості та характеристики її основних підгалузей.

Ключові слова: навчальний матеріал, зміст освіти, зміст навчальної дисципліни, підготовка інженерів-педагогів, харчові технології, харчова промисловість, підгалузі харчової промисловості.

This article attempts to delineate the informative volume and formulate the main problems of food technologies as the basis for training material through review of the food industry and the characteristics of its key segments.